

ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท

นางสาววัฒนาภรณ์ พิบูลฉะลนกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECT OF HEALTH PROMOTION PROGRAM ON RELAPSE PREVENTION BEHAVIOR
IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS

Miss Wattanaporn Piboonarluk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

490909

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท

โดย

นางสาววัฒนาภรณ์ พิบูลอาลักษณ์

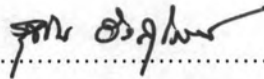
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

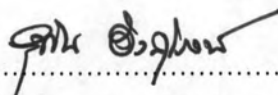
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย

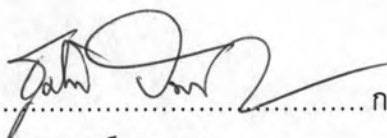
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชุศักดิ์ ชัมภลิจิต)

วัฒนารักษ์ พิบูลอาลักษณ์ : ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท (EFFECT OF HEALTH PROMOTION PROGRAM ON RELAPSE PREVENTION BEHAVIOR IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS)

อ. ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย, 122 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ และเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพและกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำภายใน 6 เดือน ณ สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา หลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลครั้งก่อนเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ชุด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำ เครื่องมือทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบความตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านและหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแล้ว ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .81 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติทดสอบค่าที (paired t-test และ independent t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทกลุ่มทดลองภายหลังการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทกลุ่มทดลอง ภายหลังการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสูงกว่าผู้ป่วยจิตเภทกลุ่ม ควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ลายมือชื่อนิสิต.....กัมมาศพร.....กัญญาภัคพร.....
ปีการศึกษา 2549 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Orn*.....

4877596336: MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: HEALTH PROMOTION PROGRAM / RELAPSE PREVENTION BEHAVIOR / SCHIZOPHRENIC PATIENTS

WATTANAPORN PIBOONARLUK: EFFECT OF HEALTH PROMOTION PROGRAM ON RELAPSE PREVENTION BEHAVIOR IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF. ORAPHUN LUEBOONTHAVATCHAI, Ph.D., 122 pp.

The purposes of this research were to study relapse prevention behavior of schizophrenic patients before and after using Health Promotion Program and to compare relapse prevention behavior of schizophrenic patients between the experimental group and control group. Research sample consisted of 60 schizophrenic patients in Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry. Samples were assigned to experimental and control groups with 30 patients each. The instruments were developed by researcher Health Promotion Program and relapse prevention behavior questionnaires. The instruments were tested for content validity and reliability for the questionnaires. The reliability of the questionnaires was .81. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and t-test (paired t-test และ independent t-test).

Major finding were as followings :

1. At the end of experiment, relapse prevention behavior of schizophrenic patients in experimental group after using Health Promotion Program was significantly higher than before those who using Health Promotion Program, at the .05 level.
2. At the end of experiment, relapse prevention behavior of schizophrenic patients in experimental group was significantly higher than control group, at the .05 level.

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing Student's signature *Wattanaorn Piboonarluk*
 Academic year 2006 Advisor's signature *Oraphun Lueboonthavatchai*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถ จาก รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถพรณ ลีอนุญชวัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจ คำแนะนำและจัดการอุปสรรคในการทำ วิทยานิพนธ์ ตลอดการทำวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ ชัมภลลิขิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณาจารย์กรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ชี้แนะให้ เกิดการปรับปรุงแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจในการทำวิจัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ที่ให้การ สนับสนุนให้ทำการทดลองเครื่องมือวิจัยและทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัย สถาบัน จิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ที่ช่วยประสานงานและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้บริหารกลุ่ม งานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยทุกท่าน รวมทั้งพยาบาลและเจ้าหน้าที่ประจำหอผู้ป่วยที่ให้ ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่ช่วยเหลือสนับสนุนสิ่งต่างๆ ขอกราบ ขอบพระคุณหัวหน้าหอผู้ป่วยมะลิวัลย์ คุณนิตยา จันทโรจวงศ์ และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ ให้ ความช่วยเหลือเรื่องเวลาในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอ มา

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
ขั้นตอนการวิจัย.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	93
รายการอ้างอิง.....	95
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	107
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108

	หน้า
ภาคผนวก ค ใบยินยอมของประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	112
ภาคผนวก ง แบบสอบถามการวิจัย.....	113
ภาคผนวก จ แบบประเมินอาการรุนแรงทางจิต.....	115
ภาคผนวก ฉ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	118
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	122

สารบัญตาราง

	ท	หน้า
ตาราง		
1	หอยผู้ป่วยและจำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
2	จำนวนและร้อยละโดยแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการเจ็บป่วย ระยะเวลาที่จำหน่ายจากโรงพยาบาลครั้งก่อน ระดับการแสดงผลอาวมณีนในครอบครัว.....	76
3	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำ จำแนกตาม อายุ ระดับความรุนแรงทางจิต.....	79
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทในด้านการจำแนกอาการเตือน ด้านการดูแลตนเองด้านการเตรียมเผชิญปัญหาและการใช้ยาที่ถูกต้องระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม.....	80
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	81
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทที่ป่วยซ้ำระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	82
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมป้องกันการป่วยซ้ำของผู้ป่วยจิตเภท ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง.....	83